

Šrobárovo (M. und die Slovaken) jest přeloženo do bídne němčiny, Křepkův článek (Der erfolgreichste Politiker Zentraleuropas) jest psán v patetickém úvodníkovém slohu žurnalistů staré školy. Článek Szerenyiho (M. und die Magyaren) líčí vlastně vliv Masarykovy osobnosti na Maďary v naší republice. Velmi kritický jest článek Hromádkův (Im Kampfe um die Religion), stejně i Kozákův (Der Philosoph). Následuje studie Rádlova (Philosophie der tschechischen Geschichte) a málo výrazně psané pojednání Foustkovo (Der Soziologe des Lebens). Pro právníky jsou ještě zajímavé články: M. und das russische Problem od P. N. Miljukova, M. und die Südslaven od Dragutina Prohasky, nejasně psaný článek M. und der polnische Messianismus od W. na Kozłowského, M. und der französische Geist od Louis Eisenmanna, M. und England od W. Seton—Watson a Der Journalist od Jana Herbeny. Kniha jest ukončena syntetickou studií Mágrovou M. und das europäische Denken. — Na první straně knihy jest obraz presidenta, sedícího v knihovně.

Dr. Čákrť.

Dr. Ludwig Adamovich: Grundriss des tschechoslowakischen Staatsrechtes. — Vídeň, 1920. Nákladem rak. státní tiskárny, stran 517, cena neudána. — Bývalý profesor pražské německé university přináší pod titulem, shora označeným, na mezinárodní forum nesporně dílo velkého rozsahu, svědčící o skutečném a bedlivém studiu československých poměrů. Ve stručné recenzi zaslouží zmínky především již celkové pojetí předmětu spisovatelova, zračící se v pojmenování »státní právo« a vysvětlující rozsah díla. Pod pojem tento zahrnuje totiž autor jednak právo ústavní, jednak právo správní. Tomuto autorovu pojetí nelze upřít praktického významu, uvážíme-li, že vskutku existuje řada institutů, u nichž může býti sporno, zda náležejí právu ústavnímu či správnímu. Problém tím však vyřešen není, běžeme-li v úvahu, že v systematice právních věd těžko bude možno dnešní beztak již velmi rozsáhlé obory práva ústavního i správního sloučiti v disciplínu jednu. Pro účel však, jež autor sledoval, t. j. poskytnouti interesované veřejnosti, zejména universitním posluchačům, spolehlivou příručku platného stavu československého státního zřízení i jeho správy, možno autorovu basi jen vítati. Tato široká base jest pak také příčinou toho, že autor může se omeziti jen na přehledný výklad příslušných norem, předepisuje pouze na počátku každé kapitoly údaj o hlavní literatuře, psané jazykem německým. Nemůže býti proto výtkou naše konstatování, že hloubkou stále nepředstiženo zůstává, pokud jde o ústavněprávní část, známé dílo Weyrovo (Soustava čsl. práva státního), které také spisovatel, jedině z české literatury, výslovně jménem uvádí (str. 28).

V podrobnostech sleduje dílo Adamichovo celkem obvyklé systémy: právo ústavní obsaženo jest v díle prvním, nazvaném »Allgemeiner Teil« (str. 30—263), zahrnuta jest sem však i t. zv. všeobecná část práva správního a správní řízení. Zvláštní část práva správního vyplňuje pak díl druhý (Besonderer Teil, str. 268—505).

Ke cti autorově jest uvést, že se snažil podati dílo vskutku objektivní, oproštěné vlivů politických. Až na zcela malé výjimky (na př. jazykové právo) vyhýbá se vůbec kritice popisovaného právního řádu. Zejména dovedl objektivně promluvit i o vzniku československého státu samého, v němž ovšem spatřuje, podobně i jako někteří vědci čeští, stát zcela nový, nemající se starým českým státem jiné souvislosti než národně-politické. Hledisko toto ostatně ke značné naší škodě se projevilo plně i na fóru mezinárodním, přes to, že právní zánik starého českého státu i přes tvrdošíjnou rakouskou centralisaci není ani zdaleka faktem nesporným.

V díle Adamovichově lze nalézt přesné a správné poučení o všech otázkách našeho veřejného zřízení a v nedostatku pomůcek českých bude k němu jistě i s české strany hojně saháno.

—jkt—